

**HJELMELAND
KOMMUNE**

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Flacké, Dag	K1 - 024	16/559

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
096/16	Formannskapet	PS	27.09.2016

Høyring til ny kommunelov, NOU 2016:4

Vedlegg:

Debattgrunnlag høringen NOU 2016:4 Ny kommunelov
Kommuneloven-debattgrunnlag-juni2016

Forslag til vedtak:

Hjelmeland kommune syner til rådmannen si saksutgreiing om Kommunelovutvalet si innstilling, NOU2016:4, Ny kommunelov, og vil halde fram fylgjande punkt:

- Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget om å ta inn at kommunelova skal fremje det kommunale sjølvstyret (formålsparagrafen)
- Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget om nærleiksprinsippet og finansieringsprinsippet i kommunelova, men støttar KS sine alternative forslag til formuleringar av lovteksten
- Hjelmeland kommune sluttar seg til lovutvalets forslag om folkevalde og folkevalde organ, med tillegg av KS si vurdering av at regelverket for komitear og utval bør forenklast og at kommunens handlingsrom dermed blir utvida. Arbeidsutval bør veljast blant utvalets medlemmar
- Hjelmeland kommune meiner at val av ordførar.....(utan tilråding frå rådmannen)
- Hjelmeland kommune sluttar seg i hovudsak til lovforslaget om fritak og suspensjon, og støttar KS si vurdering av at reglane for vurdering av om ordførar er skikka, må tydeleggjerast
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalets fleirtal om at det vert lovfesta krav om kjønnsbalanse i folkevalde organ, men at dagens reglar om kjønnsbalanse på lister til forholdstalsval vert vidareført
- Hjelmeland kommune støttar lovutvalet sitt forslag om ettergodtgjering for folkevalde i verv på minst halv tid, med KS sin merknad om at dette bør knytast til om den folkevalde har vervet som sin «hovedbeskjeftigelse»
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn i at det ikkje bør opnast for parlamentarisk styreform i kommunane
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalets forslag om innskrenking av delegasjon til andre rettssubjekt, og at gjeldande rett vert vidareført i ny kommunelov
- Hjelmeland kommune sluttar seg til lovutvalets forslag om lovreglar for administrasjonen
- Hjelmeland kommune støttar lovutvalets forslag om å lovfeste plikt til å nytte finansielle måltal og fastsetje økonomireglement, samt andre forslag til ny lov gjeldande kommunal økonomi
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalet sitt forslag om at det skal verte lovfesta at medlemmer av kommunestyret og medlemmer av toppleiargruppa ikkje kan vere styremedlemmer i kommunale føretak
- Hjelmeland kommune støttar lovforslaget om interkommunalt samarbeid, med KS-utvalet sine forslag til endringar, inklusive forslaget om at omgrepet «interkommunale samarbeid» vert erstatta av omgrepet «kommunesamarbeid»
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn om at revisjonen bør kunne utføre sekretariatsfunksjonen for kontrollutval
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn om ikkje å ha ein særleg lovregel om kommunalt tilsyn i kommunelova, og viser til at krav til likehandsaming følgjer av anna lov

**HJELMELAND
KOMMUNE**

- Hjelmeland kommune støttar elles andre forslag frå lovutvalet til endringar i lova

Hjelmeland, den 13.09.2016

Dag Flacké
Rådmann

Formannskapet - 096/16

FSK - behandling:

Behandling:

Sak 096/16, foreslått av Jacobsen, Lin Veronica, <tittel>
Endringsforslag:

Kulepunkt 3: På bakgrunn av lovutvalget si anmodning om forenkling av regelverk for komiteer og utval, går Hjelmeland kommune i mot at det ikkje lengre gis anledning til å sette ned råd og utval som består av representantar både frå folkevalgt og administrativt nivå.

Kulepunkt 6: Hjelmeland kommune støttar lovutvalets fleirtal om at det vert lovfesta krav om kjønnsbalanse i folkevalde organ.

Lin V Jacobsen - AP

Røysting:

Vedk. kulepkt. 3:

Forslaget frå Lin V. Jacobsen	: 7 røyster - vedtatt (SP, AP, Krf og V)
Rådmannen si tilråding	: 2 røyster (H)

Vedk. kulepkt. 6:

Forslaget frå Lin V. Jacobsen	: 4 røyster - vraka (SP og AP))
Rådmannen si tilråding	: 5 røyster - vedtatt (H, Krf og V)

Formannskapet var elles samde i lovutvalets innstilling vedk. val av ordførar. Punktet om dette i tilrådinga treng difor ikkje stå, og vert å ta ut i vedtaket (4. kulepkt. går altså ut)

Heile saka med endring som vedtatt : samrøystes vedtatt

FSK - vedtak:

Hjelmeland kommune syner til rådmannen si saksutgreiing om Kommunelovutvalet si innstilling, NOU2016:4,

HJELMELAND KOMMUNE

Ny kommunelov, og vil halde fram fylgjande punkt:

- Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget om å ta inn at kommunelova skal fremje det kommunale sjølvstyret (formålsparagrafen)
- Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget om nærleiksprinsippet og finansieringsprinsippet i kommunelova, men støttar KS sine alternative forslag til formuleringar av lovteksten
- På bakgrunn av lovutvalget si anmodning om forenkling av regelverk for komiteer og utval, går Hjelmeland kommune i mot at det ikkje lengre gis anledning til å sette ned råd og utval som består av representantar både frå folkevalgt og administrativt nivå.
- Hjelmeland kommune sluttar seg i hovudsak til lovforslaget om fritak og suspensjon, og støttar KS si vurdering av at reglane for vurdering av om ordførar er skikka, må tydeleggjerast
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalets fleirtal om at det vert lovfesta krav om kjønnsbalanse i folkevalde organ, men at dagens reglar om kjønnsbalanse på lister til forholdstalsval vert vidareført
- Hjelmeland kommune støttar lovutvalet sitt forslag om ettergodtgjering for folkevalde i verv på minst halv tid, med KS sin merknad om at dette bør knytast til om den folkevalde har vervet som sin «hovedbeskjeftigelse»
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn i at det ikkje bør opnast for parlamentarisk styreform i kommunane
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalets forslag om innskrenking av delegasjon til andre rettssubjekt, og at gjeldande rett vert vidareført i ny kommunelov
- Hjelmeland kommune sluttar seg til lovutvalets forslag om lovreglar for administrasjonen
- Hjelmeland kommune støttar lovutvalets forslag om å lovfeste plikt til å nytte finansielle måltal og fastsetje økonomireglement, samt andre forslag til ny lov gjeldande kommunal økonomi
- Hjelmeland kommune støttar ikkje lovutvalet sitt forslag om at det skal verte lovfesta at medlemmer av kommunestyret og medlemmer av toppleiargruppa ikkje kan vere styremedlemmer i kommunale føretak
- Hjelmeland kommune støttar lovforslaget om interkommunalt samarbeid, med KS-utvalet sine forslag til endringar, inklusive forslaget om at omgrepet «interkommunale samarbeid» vert erstatta av omgrepet «kommunesamarbeid»
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn om at revisjonen bør kunne utføre sekretariatsfunksjonen for kontrollutval
- Hjelmeland kommune støttar mindretalet sitt syn om ikkje å ha ein særleg lovregel om kommunalt tilsyn i kommunelova, og viser til at krav til likehandsaming følgjer av anna lov
- Hjelmeland kommune støttar elles andre forslag frå lovutvalet til endringar i lova

Saksopplysninger:

Samandrag

Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt kommunelovutvalet utgreiing, *NOU 2016:4 Ny kommunelov* på høyring med høyringsfrist 6. oktober 2016.

KS sentralt har utarbeidd eit grundig notat (vedlegg) som går gjennom endringane i høve til dagens lov frå 1992, med førebelse vurderingar. Det er ynskjeleg at så mange kommunar som mogleg gir uttale, og at dette kan gi grunnlag for KS sitt hovudstyre sin uttale i oktober.

Det er også ynskjeleg at kommunens høyringsuttale vert sendt til KS Rogaland, som vil samle kommunane i Rogaland sine høyringssvar for vidare innspel.

Saksutgreiinga frå rådmannen tek utgangspunkt i KS sitt «Debattgrunnlag ny kommunelov» med dei spørsmålsstillingane som er reist der.

**HJELMELAND
KOMMUNE**

Fakta

Kommunelova fastset dei overordna rammene for kommunane sin verksemd og forvaltning, m.a. kommunestyrets ansvar og funksjon, politisk organisering, høvet til administrasjonen, delegasjon av mynde, økonomiforvaltning, eigenkontroll, interkommunalt samarbeid m.m. Noverande kommunelov er frå 1992, og regjeringa oppnemnde i 2013 eit utval som skulle utarbeide eit heilskapleg grunnlag for endringar i gjeldande kommunelov.

Kommunelovutvalet har i sitt arbeid lagt vekt på å styrke det kommunale sjølvstyret, der grunnstammen i dagens kommunelov vert vidareført. Dagens kommunelov ivaretek dei mest sentrale omsyna på ein god måte, samstundes som en opplever behov for endringar og justeringar på ein del område. Forslaget til endringar i lova bidreg samla sett til å styrke det kommunale sjølvstyret, tydeleggjer og betrar eigenkontrollen i kommunane, inkludert styring og kontroll med verksemdar som utfører oppgåver for kommunen, samt forenkler reguleringa av kommunesektoren.

Med endringane i lovforslaget står kommunelova på mange måtar no fram som kommunesektorens "grunnlov".

Vurdering og konklusjon

Generelle bestemmelsar

Det kommunale sjølvstyret. Formålsparagrafen, §1

Utvalet foreslår ein ny formålsparagraf som understrekar det lokale sjølvstyret og rammer for dette, lokaldemokrati, innbyggardeltaking og at kommunane skal drive samfunnsutvikling og tenesteyting på ein effektiv, tillitsskapande og bærekraftig måte.

"Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltagelse. Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne, og bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige."

Med kommunalt sjølvstyre meiner utvalet at kommunane, ved folkevalde kommunale organ, sjølv kan styre og ta avgjerd om det kommunen sjølv ynskjer, så lenge ikkje anna framgår av eller i medhald av lov (... "må utøves innanfor nasjonale rammer gitt i lov" - legalitetsprinsippet).

Ei lovfesting av det kommunale (og fylkeskommunale) sjølvstyret er nytt. KS-utvalet meiner at det kommunale sjølvstyret er så grunnleggande og sentralt i Noreg at det bør gå fram direkte av formålsparagrafen. Det vil auke medvitet om dette grunnleggande prinsippet, og vil kunne påverke tolkingane i dei øvrige bestemmelsane i lova. Det kommunale sjølvstyret har lenge vore ein del av samfunnsordninga i Norge, men har tidlegare ikkje vore tydeleg lovfesta. Lovforslaget legg opp til at sjølvstyret skal bli meir synleggjort ved at det blir gitt eit rettsleg vern.

Ei lovfesting vil synleggjere at nasjonale myndigheiter ikkje kan styre kommunane som om dei var ein del av statsforvaltninga. Statsforvaltninga kan dermed ikkje pålegge kommunane oppgåver eller plikter i statlege

HJELMELAND KOMMUNE

rundskriv, rettleiarar, retningslinjer eller tolkingsuttalar, når dette ikkje er heimla i lov.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget om å ta inn at kommunelova skal fremje det kommunale sjølvstyret i formålsparagrafen.

Prinsipp for forholdet mellom staten og kommunane

”Forholdsmessighetsprinsippet”

Det er sentralt for det kommunale sjølvstyret at nasjonale myndigheiter ikkje bør gripe inn overfor kommunesektoren meir enn det som er nødvendig for å ivareta dei aktuelle måla. Lovforslaget formulerer et slik: *”Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål”*. Prinsippet anerkjenner statleg styring og kontroll, men stiller krav til de vurderingane som må gjerast ved innføring og bruk av slike styringsmiddel.

Nærleiksprinsippet

Prinsippet om at ansvaret for oppgåver bør leggst så nær innbyggerane som mogleg, er eit prinsipp som er lagt til grunn i Noreg (og i det europeiske charteret om lokalt sjølvstyre), og er såleis eit anerkjent prinsipp. Men det gir ikkje noko klårt svar på kva beslutningsnivå ei konkret oppgåve skal leggst til. Nærleik bidreg til at innbyggerane kan påverke korleis oppgåvene blir utført i lokalsamfunnet. Dette er ei grunnleggjande føresetnad for kommunalt sjølvstyre, og fleirtalet i utvalet meiner dette taler for ei lovfesting av prinsippet: *”Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til organer som er så nær innbyggerne som mulig.”*

Dette inneber at offentlege oppgåver bør desentraliserast, fortrinnsvis til kommunane. KS meiner det kan vere behov for to justeringar i forslaget. Ordet ”fortrinnsvis” bør fjernast sidan det kan gi ein indikasjon på ei avgrensing framfor ei prioritering. Likeeins bør lovteksta presisere at desentraliseringa gjeld folkevalde organ. Eit alternativ forslag til formulering kan dermed bli: *”Offentlige oppgaver bør legges til folkevalgte organer som er så nær innbyggerne som mulig”,* ev. med eit tillegg «....., fortrinnsvis til kommunene.»

Finansieringsprinsippet

Utan økonomisk handlingsfridom vil kommunane sin rettslege handlingsfridom har mindre reell betydning. Gjennom finansieringssystemet kan staten legge til rette for å styrke det kommunale sjølvstyret. Det må då vere ein premiss at dei samla inntektene til den einskilde kommune både dekker lovpålagde oppgåver og gir rom for å utøve lokal politikk og lokale initiativ. Dermed må staten gjennom finansieringssystemet bidra til at kommunar har eit økonomisk handlingsrom som gir slike moglegheiter. Finansieringsprinsippet er foreslått slik: *”Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom.”* Omgrepa ”frie” og ”økonomisk handlingsrom” handlar om at kommunane i hovudsak bør ha inntekter som kan disponerast fritt.

KS meiner at ordlyden i lovforslaget kan vere noko utydeleg, sidan avgrensinga kjem føre handlingsfridomen. Utvalet peiker dermed på ei alternativ formulering: *”Kommuner og fylkeskommuner bør ha inntekter som kan*

**HJELMELAND
KOMMUNE**

disponeres fritt, innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk.”

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune sluttar seg til forslaget frå utvalet om nærleiksprinsippet og finanseringsprinsippet i kommunelova, men støttar KS sine alternative forslag til formuleringar.

Folkevalde og folkevalde organ

Folkevalde organ

Lovutvalets utgangspunkt er at kommunestyret innanfor visse rammer har fridom til å organisere de underordna folkevalde organa slik dei sjølve finn det tenleg og ynskjeleg. Samstundes meiner utvalet at det er viktig at det nokre felles rammer og grunnleggande føresetnadar for korleis desse folkevalde organa skal vere. Dette er viktig for å sikre forutsigbarheit, likskap og at det blir gjenkjenneleg mellom kommunar, og at visse grunnleggande prinsipp vert følgde.

Utvalet foreslår i hovudsak at dagens reglar om folkevalde organ vert vidareført, men tydeleggjer kva folkevalde organ som kan opprettast, kva reglar som skal gjelde og kva namn som skal nyttast, samt kven som er folkevalde.

KS sitt administrative organ er samd i at kommunestyrets oppgåver og ansvar bør omtalast noko nærare i ny kommunelov, og at det bør framgå at kommunestyret er kommunens øvste organ, og at det treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikkje anna går fram av lov eller delegeringsvedtak. Kommunestyret bør ha stor fridom til å organisere kommunens arbeid. Kommunestyret sitt høve til å delegere mynde til andre er teke eksplisitt inn i lovforslaget.

KS er samd i at bestemmelsane om formannskapet i hovudsak vert vidareført. Det er framleis behov for eit organ utover kommunestyret som ivaretek heilskapsprinsippet.

KS-utvalet meiner likevel at regelverket for komitear og utval kan forenklast og tydeleggjerast, samstundes som at kommunen sitt handlingsrom vert utvida.

Lovutvalet foreslår å slå saman komitear og faste utval etter dagens kommunelov §10 til utval. Kommunestyret vil ha relativt stor handlingsfridom med omsyn til oppgåver, mynde og varighet m.v. for slike utval. Dei kan vere faste eller mellombelse, og dei kan bli tildelt avgjerdsmynde, innstillingsrett eller utgreiingsoppgåver. Dei kan opprettast for kommunale formål, for delar av den kommunale verksemda eller for ein geografisk del av kommunen. Sakshandsamingsreglane, inkludert reglane om offentlegheit, vil gjelde fullt ut for alle utval. Lovforslaget foreslår at utval berre kan opprettast av kommunestyret og (til ein viss grad) av ordførar, noko som er nytt. Utvala skal kunne opprette arbeidsutval blant medlemmane i utvalet. KS-utvalet foreslår at også formannskapet skal kunne opprette arbeidsutval, som i dag.

Kommunelovutvalet meiner det vil vere tenleg å tydeleggjere i lova kven som er folkevald. Forslaget lovfester at folkevalde etter kommunelova er kommunestyrets medlemmar og personar som et folkevald organ etter kommunelova har valt inn i eit folkevald organ. Folkevalde organ som har medlemmar som andre har valt, t.d. tilsettere representantar i partssamansett utval, vil dermed ha både medlemmar som er folkevalde og medlemmar som ikkje er det.

Det blir også foreslått at eit organ skal anten vere folkevald eller administrativt. KS-utvalet meiner dette er

HJELMELAND KOMMUNE

ryddig, av omsyn til å tydeleggjere skiljet mellom politikk og administrasjon.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune sluttar seg til lovutvalets forslag om folkevalde og folkevalde organ, med tillegg av KS si vurderinga av at regelverket for komitear og utval bør forenklast og at kommunens handlingsrom dermed blir utvida. Arbeidsutval bør veljast blant utvalets medlemmar.

Ordføraren

Lovutvalet foreslår å styrke ordførarens rolle ved å gi ordførar forslagsrett i folkevalde organ, unnateke kontrollutvalet (no gjeld det berre møte og talerett). Det vert vidare foreslått å gi ordførar rett til å opprette utval på eige initiativ, og at ordførar blir gitt mynde til å treffe vedtak i saker som ikkje er av prinsipiell karakter og til å fatte enkelte hastedtak. Dersom slik mynde blir delegert, skal ordføraren rapportere tilbake til kommunestyret korleis mynde har vore nytta. Lovutvalet foreslår at kommunestyret sjølv kan avgjere direkteval av ordførar.

KS-utvalet uttalar på den eine sida i høve til direkteval av ordførar, at forslaget gir det einskilde kommunestyre større handlefridom, men på den andre sida vert det påkeia at omsynet til det kollektive ansvaret kommunestyret har når det gjeld politisk styring av kommunen på lokalt plan bør vege tungt. Samla sett støttar KS-utvalet auka handlefridom til kommunestyret, og at høvet til direkteval av ordførar bør lovfestast.

Rådmannen er samd i at auka handlefridom til kommunestyret er viktig. Ein må samstundes vurdere om ulempe ved direkte ordførarval kan vere viktigare. Om ordførar er vald direkte, kan ein oppleve ein krevjande situasjon i høve til kommunestyret som kollegialt organ. Om ordførar er vald direkte, og i prinsippet i eit anna val enn kommunestyremedlemmane, kan ein erfare at ordførar byggjer sitt votum på eit anna grunnlag enn samansettinga i kommunestyret. Skal ein direkte vald ordførar t.d. vere lojal mot mandatet innbyggjarane har gjeve til kommunestyret gjennom samansettinga av representantar, eller skal ordførar vere lojal mot mandatet som er gjeve direkte (og kva er i så tilfelle mandatet som er gjeve ordførar)? Ein kan altså oppleve ein lojalitetskonflikt og ordførar, dersom denne ikkje har fleirtal i kommunestyret, kan kome på sidelinja i høve til politiske prosessar. Dagens alminnelege ordning der ordførar er valt ved konstituering i kommunestyret, tydeleggjer dei politiske skiljelinene, og sikrar ein form for legitimitet i kommunens øvste organ. Slik vil ordførar som er vald gjennom konstituering på ein annan måte enn om denne er vald direkte, opplevast å representere kommunestyret. Dette bør tillegkast vekt, sidan også forslaget til ny kommunelov stadfester at det er kommunestyret som har beslutningskraft. Lovforslaget legg opp til at ordførar skal kunne fatte eigne vedtak, men berre i saker av ikkje-prinsipiell karakter. Ansvaret ligg uansett i kommunestyret som kollegialt organ, og bør ikkje oppfattast å kunne vere delt mellom kommunestyret på den eine sida, og ein direkte vald ordførar på den andre sida.

Rådmannen vil ikkje kome med ei særskilt tilråding på dette punktet, men oppmode formannskapet om å fatte eit vedtak om kommunens syn i spørsmålet.

Fritak, suspensjon m.v.

Lovutvalet foreslår at reglane om uttrede vidareførast, men tydeleggjer og forenkler fritaksreglane. Bestemmelsen om at kommunestyret og fylkestinget kan vedta å suspendere ein folkevald dersom denne er sikta eller reist tiltale mot for diverse straffbare høve er foreslått vidareført.

HJELMELAND KOMMUNE

Det vert foreslått som ei ny bestemming at ordførar (ikkje varaordførar) skal kunne bli suspendert (av 2/3 fleirtal i kommunestyret) dersom ordføraren vert tiltalt for straffbare høve. Det blir også foreslått at ordføraren skal kunne få erstatning i enkelte høve. Ordførar skal på visse vilkår bli fråteken vervet (med 9/10 fleirtal i kommunestyret). Dette skal kun skje dersom ordførar blir vurdert som ikkje skikka til å ivareta vervet.

Lovforslaget inneheld ikkje kva slike kriteria for vurderinga av å ikkje vere skikka kan vere. Kva som skal til for å ikkje vere skikka, vil difor by på tolkingsutfordringar. KS-utvalet meiner reglane må tydeleggjerast.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune sluttar seg til lovforslaget, med støtte til KS si vurdering av at reglane for vurdering av om ordførar er skikka, må tydeleggjerast.

Val av medlemmer til folkevalde organ

Lovutvalet foreslår at kravet til kjønnsbalanse ved førehaldsval bør knytast til samansettinga av organet som heilskap, og ikkje berre til det einskilde listeforslaget, som i dag. Fleirtalet i utvalet foreslår at dersom det eine kjønnet blir underrepresentert i det samla organet, skal kandidatar frå det underrepresenterte kjønnet rykke opp på den lista som har fått flest stemmer. I motsett fall, dersom kandidatar frå det underrepresenterte kjønnet skal rykke opp frå lista som har fått færrest stemmer, kan dei to største partia i praksis avgjere kva kjønn det minste partiet kan vere representert med i utvalet.

Mindretalet i lovutvalet ynskjer å vidareføre gjeldande rett, og at demokratisynet må gå føre omsynet til kjønnsbalansen.

KS-utvalet har heller ikkje konkludert eintydig i dette spørsmålet. Det gjeld avveging av to viktige omsyn; demokrati og kjønnsbalanse, og det kan vere vanskeleg å sette desse opp mot kvarandre.

Rådmannen ser også at dette er eit vanskeleg dilemma, men tenderar mot å tilrår at gjeldande rett bør vidareførast, i samsvar med lovutvalets mindretal sitt syn.

Godtgjersle og velferdsgode

Lovutvalet meiner det er viktig med gode økonomiske støtteordningar for personar som er valde til kommunale tillitsverv. Utan slike ordningar vil rekrutteringa til verva kunne bli skeiv. Utvalet meiner at dagens ordningar er tilfredsstillande, og ser ikkje behov for å gjere vesentlege endringar.

Utvalet foreslår likevel at folkevalde i verv på minst halv tid, skal ha rett til ettergodtgjering i inntil tre månader dersom vedkomande ikkje har ein jobb å gå tilbake til. Anna inntekt (både lønsinntekt, næringsinntekt, honorar, pensjonsinntekt m.v.) som vert opparbeidd i perioden for ettergodtgjersle skal gå til frådrag for godtgjersla. Ettergodtgjeringa skal etter utvalets meining også forkortast med inntekt som den folkevalde frivillig avstår frå.

Utvalet foreslår også at folkevalde som har eit tillitsverv som tilsvarar minst 50% stilling, skal ha velferdsordningar som tilsette i kommunen har. Dette gjeld rettar etter folketrygdlova, ferielova m.v.

KS-utvalet støttar lovutvalets forslag, men meiner samstundes at dette bør knytast til om den folkevalde har denne rollen som sin "hovedbeskjeftigelse". Det er fullt mogleg å ha eit tillitsverv tilsvarande 50% stilling, og

HJELMELAND KOMMUNE

samstundes har ein annan "hovedbeskjeftigelse".

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar utvalets forslag, med forslaget til endring som KS-utvalet har.

Parlamentarisme

Utvalet vil bevare moglegheita for å ha parlamentarisk styreform som alternativ til formannskapsmodellen, men stille strengare krav for å kunne innføre parlamentarisme (2/3 fleirtal, mot simpelt fleirtal i dag), og behalde simpelt fleirtal for å gå tilbake til formannskapsmodellen.

Det vert foreslått at kommunerådet minst ein gong i halvåret skal rapportere til kommunestyret om vedtak som rådet har treft i saker som har prinsipiell betydning. Eit mindretal i utvalet ynskjer ikkje å opne for parlamentarisme.

Fleirtalet i utvalet vil styrke kommunestyret og opposisjonen i parlamentarisk styrte kommunar, og det vert foreslått å innføre ein rett for kommunestyrerepresentantar til å sette fram private forslag (slik det er i Oslo i dag). Kommunerådet sjølv blir gitt rett til å opprette politiske stillingar utan at kommunestyret må godkjenne det.

Det vert foreslått å innføre eit krav om å tre i frå andre verv for å unngå dobbeltrollar.

Sjølv om forslaget til endringar styrkar forankringa i kommunestyret for å innføre parlamentarisme, vil rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar mindretallet i lovutvalet i at det ikkje skal opnast for parlamentarisk styreform i kommunane.

Utvida innsynsrett og teieplikt

Utvalet foreslår å utvide dei folkevalde organa sin rett til innsyn i administrasjonens dokument. Etter utvalet forslag skal kommunestyret som organ i utgangspunktet ha innsynsrett i alle dokument i kommunen. Andre folkevalde organ bør etter utvalets vurdering ikkje ha same innsynsrett. Dei bør kun ha innsynsrett i dokument som organet sjølv har til handsaming, eller dokument i andre som er som er nødvendige for å få belyst ei sak som organet sjølv har til handsaming.

Utvalet ynskjer at krav om innsyn skal vere forankra i sakshandsaminga i dei folkevalde organa, og foreslår difor ikkje reglar om utvida innsynsrett for einskildmedlemmer av eit folkevald organ. Den einskilde folkevalde sin innsynsrett vil følgje av dei generelle reglane i offentleglova og må handsamast i høve til dette regelverket.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar utvalets forslag.

Sakshandsamingsreglar og møteoffentlegheit

Lovutvalet meiner at dagens reglar om møteoffentlegheit i hovudsak fungerer bra og at dei ulike omsyna vert

HJELMELAND KOMMUNE

avvegd på ein og måte. Også hovudelementa i sakshandsamingsreglane bør vidareførast, men tydeleggjerast og utvidast noko.

Utvalet foreslår å utvida høvet til å ha fjernmøter. Forslaget tek omsyn til innsynsretten for innbyggjarane ved at det skal vere mogleg å følge forhandlingane vida sosiale media.

Habilitet

Utvalet har ikkje gått nærare inn på å vurdere habilitetsreglane då det ligg utanfor mandatet, men ser ikkje nokon grunn til å gjere vesentlege endringar.

Delegering og innstillingsrett

Lovforslagets § 5-2.3 og 4. ledd inneheld bestemmelsar om delegering. 3. ledd omhandlar delegering innan kommunen og 4. ledd omhandlar delegering til andre rettssubjekt.

Det vert foreslått å presisere at kommunestyret kan delegere mynde til andre folkevalde organ, ordføraren eller øvste administrative leiar innanfor rama av denne eller annan lov. Der lova seier at kommunestyret skal fatte avgjer, kan kommunestyret ikkje delegere.

Det vert fremja forslag om å lovfeste kommunestyret sin rett til å delegere sin mynde til å treffe vedtak til andre rettssubjekt berre dersom det gjeld saker som ikkje har prinsipiell betydning. Mynde til å treffe vedtak om lovpålagde oppgåver kan berre bli delegert til andre rettssubjekt viss denne lova ellar anna lov gir høve til det. Kommunestyret står fritt til å organisere innstillingsretten slik det ynskjer. Dagens bestemmelse i §39 nr. 2, vert foreslått vidareført i § 5-11, om kommunens reglement for innstillingsrett og delegering av mynde.

KS-utvalet peiker på nokre høve der ein meiner at lovforslaget bør klargjere og presiser delegasjon og representasjon betre.

Aksjelova gir t.d. aksjeeigarar rett til å møte med fullmektig etter eige ynskje, dvs. at aksjeeigar kan utpeike kven ein vil til å representere på generalforsamling.

Det kan vere både praktiske grunnar eller andre grunnar til at to eller fleire kommunar ynskjer å gi fullmakt til ein og same person i eit selskap der dei alle er aksjeeigarar.

Dette er eit døme på at kommunen som aksjeeigar bør ha større fridom til å delegere enn det lovforslaget opnar opp for. Kommunen bør altså kunne overlata fullmaktsrepresentasjon til ordførar eller annan folkevalt, også i ein annan kommune. Dette samsvarar med aksjelova sine reglar.

Lovforslaget løyser ikkje dette spørsmålet.

Ordlyden i forslag til ny lov tilseier ei innskrenking av gjeldande rett i § 5-2, 4. ledd, første punktum. I dag kan ein kommune overlata oppgåver også av prinsipiell karakter til eit selskap som kommunen anten eig åleine eller saman med andre. T.d. kan avgjersler knytt til fast eigedom som kommunen eig, av praktiske og/eller økonomiske grunnar, bli lagde til eit eigedomsselskap som kommunen eig. Forslaget om å avgrense

HJELMELAND KOMMUNE

delegasjonshøvet til saker av ikkje-prinsipiell karakter vil avgrense kommunens sjølvstyre og legge avgrensingar på kva som kan overlatast til eit selskap. Det er usikkert om denne avgrensinga er tilsikta i lovforslaget, for å styrke styrkje kommunestyret sitt sjølvstyre gjennom at alle prinsipielle avgjerer skal fattast av folkevalde.

Ordlyden i § 5-2, 4 ledd, andre punktum inneber også ei innskrenking av gjeldande rett. Det vert foreslått at lovpålagde oppgåver berre skal kunne overlatast til eige rettssubjekt dersom denne eller annan lov tilet det. I dag er det motsett. Etter gjeldande rett kan kommunen overlate lovpålagde oppgåver til eit anna rettssubjekt så langt dette ikkje strid mot lov. Lovforslaget vil innebere ei innskrenking av kommunens fridom til å overlate lovpålagde oppgåver til eigne selskap eller andre rettssubjekt ein driv saman med andre, t.d. kommunar. Ei slik innskrenking vil avgrense moglegheitene til interkommunalt samarbeid. Ein kan ikkje sjå at det er behov for ei slik avgrensing, og vil virke motsett av å styrke kommunanes sjølvstyre.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune ikkje støttar lovforslaget på dette området, og tilrår at gjeldande rett vert vidareført i ny kommunelov.

Informasjon og innbyggardeltaking

Informasjonsplikt

Lovutvalet meiner det bør leggst vekt på i den nye kommunelova at det skal vere enkelt å få tilgang til informasjon om kommunane si verksemd. Utvalet foreslår at den generelle informasjonsplikta vert presisert som ein plikt for kommunane til å legge til rette for at alle kan få tilgang til den informasjonen som kommunen gir om verksemda si.

Lovforslaget utvidar kommunanes plikt til å informere (§ 4-1, 1. ledd, første punktum). Kommunane skal ikkje berre informere om verksemda som skjer i kommunane, men også om verksemd som andre rettssubjekt utfører for kommunane.

Stendig meir av kommunanes tradisjonelle verksemd vert i dag utført av kommunale selskap, interkommunale samarbeid eller private aktørar. Den sentrale informasjonsplikta vil etter utvalet si vurdering vere å informere om aktivitetar m.m. som har direkte innverknad på innbyggjarane i kommunane.

Utvalet er oppteke av at kommunane i størst mogleg grad praktiserer meiroffentlegheit, men meiner likevel at det ikkje er behov for å oppmode om å vise meiroffentlegheit i kommunelova. Dette fylgjer allereie av offentleglova.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Innbyggardeltaking

Lovutvalet legg til grunn at det representative lokaldemokratiet skal utgjere kjerna i styringssystemet i den nye kommunelova, og at innbyggardeltaking vil utgjere eit supplement. Kommunane bør ha stor fridom til sjølve å avgjere korleis og i kor stor grad ein ynskjer å legge til rette for innbyggardeltaking.

Utvalet foreslår at reglane om innbyggardeltaking og folkeavstemmingar i hovudsak vert vidareført.

**HJELMELAND
KOMMUNE**

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget.

Administrasjonen

Utvalet legg til grunn at det er behov for ein sterk og tydeleg folkevald styring av kommunen av omsyn til lokaldemokratiet og kommunanes legitimitet. Ein god administrasjon vil kunne bidra til å løfte det folkevalde nivået i kommunane. Utvalet foreslår at tittelen kommunedirektør blir nytta for kommunens øvste administrative leiar.

Lovutvalet meiner det er behov for å tydeleggjere folkevalde og administrasjonen sine ulike rollar og oppgåver, og foreslår fylgjande:

- Leiaransvaret til øvste administrative leiar presiserast til å gjelde *”innenfor de instruksar, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir”* (§ 13-1, 2. ledd).
- Øvste administrative leiar vert tillagt eit presisert ansvar for forsvarleg utgreiing av saker til folkevalde organ: *”Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak”* (§ 13-1, 3. ledd).
- Øvste administrative leiar vert gjeve eit sjølvstendig ansvar for å gjere folkevalde organ merksam på særskilte iverksettingsutfordringar: *”Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske og rettslige spørsmål som har sentral betydning for iverksettelsen av vedtaket, skal han eller hun gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på det på en egnet måte.”* (jf. § 13-1, 4. ledd).
- Øvste administrative leiar får lovfesta ansvar for løpande personalansvar for den einskilde. Utvalet nemner tilsetjingar, oppseiingar og tenestlege reaksjonar som eksempel på dette (§13-1, 7. ledd).
- Kommunestyret har framleis ansvar for tilsetjing av øvste administrative leiar, samt eit overordna ansvar for kommunens arbeidsgjevarpolitikk.
- Organ (utval, arbeidsgrupper m.v.) skal anten vere folkevalde eller administrative (og følgje ulike organ sine regelsett).

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget.

Kommunal økonomi

Overordna bestemmelsar om økonomiforvaltninga

Utvalet foreslår ein ny formålsbestemmelse som legg til grunn at kommunane skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handlingsevna blir teken i vare over tid, og at kommunane ikkje skal ta vesentleg finansiell risiko. Dette lyfter idealet om langsiktig økonomiforvaltning sterkare fram i lova, samstundes som det vert presisert at den ikkje er meint å vere grunnlag for lovlegheitskontroll.

Utvalet fylgjer opp formålsbestemmelsen med å foreslå ei lovfesta plikt til å nytte finansielle måltal som eit verktøy for den langsiktige styringa av kommunanes økonomi, med tilhøyrande utvida krav til å gjere greie for kommunens økonomi i årsberetninga. Openheit og transparens er viktig for det lokale sjølvstyret, og bruken av finansielle måltal kan bidra til å synleggjere økonomiske prioriteringar på ein enkel og lettforståeleg måte, ikkje minst i årsmeldinga der konsekvensar av meir kortsiktige økonomiske prioriteringar kan synleggjerast opp mot dei nye måltala. Det skal bli ein lovfesta plikt for kommunane å fastsetje eit økonomireglement.

**HJELMELAND
KOMMUNE**

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar utvalet sitt forslag.

Rekneskapsplikt og konsernrekneskap

Utvalet foreslår ei ny plikt for kommunane til å utarbeide ein samla rekneskap for kommunen (eller fylkeskommunen) som juridisk eining, dvs. ein samla rekneskap for kommunekassa, kommunale føretak og ev. andre verksemdar som er ein del av kommunen.

Målet er å gi både kommunestyre og innbyggjarane betre oversikt over kommunens samla økonomiske utvikling og stilling.

Lovutvalet foreslår at kommunen ikkje bør påleggast ein plikt til å utarbeide konsernrekneskap som omfattar både kommunen som rettssubjekt og andre rettssubjekt (selskap) som kommunen eig heilt eller delvis (interkommunale selskap og aksjeselskap). Utvalet grunngjev dette m.a. med at det er tvilsamt at slik rekneskapsinformasjon forsvarar kostnadane ved å innføre ein konsernrekneskapsplikt.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar utvalets forslag.

Låneopptak og avdrag på lån

Høvet til å lånefinansiering av investeringar vert foreslått utvida til kjøp av aksjar i bestemte typar eigedomsselskap og ei tydeleggjering av at høvet til å ta opp lån også gjeld andre særskilte formål fastsett i lov.

Det inneber at ein kommune framleis ikkje kan lånefinansiere investeringar i selskap (kjøp av aksjar, kapitalinnskot m.v.).

Dagens prinsipp om låneopptak for vidare utlån vert foreslått vidareført, dvs. at mottakar ikkje driv næringsverksemd, og at midla skal nyttast til investeringar. Det betyr at kommunar ikkje kan ta opp lån for vidareutlån til andre kommunar eller fylkeskommunar. Dette vil kunne virke avgrensande på rolla som samfunnsutviklar, men med eit utvida høve til å ta opp lån til slike føremål, kan kommunen kome under press for å bidra til finansieringa av investeringsoppgåver som andre enn kommunen har ansvaret for å prioritere.

Ei utviding av høvet til å ta opp lån vil også kunne føre til avgrensingar i kommunanes økonomiske handlingsrom, m.a. det finansielle grunnlaget for rolla som tenesteytar.

Det vert foreslått ein ny måte å berekne minimumsavdrag på, som sikrar at avdraga følgjer kapitalslitet for investeringane, og slik at lån er nedbetalt når investeringa si økonomiske levetid er utløpt.

I overkant av 100 kommunar vil få auka minimumsavdrag med det nye forslaget, og enkelte kommunar vil få redusert økonomisk handlingsrom ved den nye modellen, men samstundes inneber dagens modell eit brot med det finansielle ansvarsprinsippet (den som har nytten av eit tiltak, skal også bere kostnadane ved det), som ikkje bør vidareførast i ny kommunelov.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

**HJELMELAND
KOMMUNE**

Balanse i årsbudsjett og inndekning av meirforbruk

Lovutvalet foreslår nye reglar for inndekning av rekneskapsmessig meirforbruk. Med gjeldande reglar kan kommunane skubbe inndekning av meirforbruk til komande års budsjett, sjølv om kommunen har tilgjengeleg midlar på disposisjonsfond. Utvalet foreslår at eit ev. meirforbruk så langt det er mogleg skal dekkast av tilgjengelege midlar på disposisjonsfond før rekneskape vert avslutta.

Tilsvarande skal eit rekneskapsmessig mindreforbruk avsettast til disposisjonsfond før rekneskape vert avslutta.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Disposisjonar i strid med reglane om lån og garantiar

Lovutvalet foreslår, som ei klargjering i høve til dagens lov, å lovfeste reglar for privatrettsleg ansvar dersom det skjer disposisjonar i strid med økonomibestemmelsane i kommunelova. Forslaget bygger på prinsippet om at brot på kommunelova sine reglar i alminnelegheit skal leie til privatrettsleg ugyldigheit i tilfelle der rettsbrotet var synleg for kommunens kontraktsmotpart. Ei slik regulering gir begge partar grunnar til å forsøke og unngå brot på reglane.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Kommunale føretak og interkommunalt samarbeid

Kommunale føretak

Kommunale føretak er ein del av kommunen, og skal styrast etter dei same prinsippa som dei øvrige delane av kommunen. Kommunale føretak vert leia av eit styre som står ansvarleg overfor kommunestyret. Det vert foreslått å vidareføre denne organisasjonsmodellen, med nokre endringar.

Lovutvalet foreslår å innføre eit krav om at kommunestyret skal utarbeide ein eigarskapsmelding for verksemd som vert drivne i selskap (AS, IKS, samvirkeføretak, kommunalt oppgåvefellesskap (dagens § 27-samarbeid), vertskommunesamarbeid) minst ein gong i valperioden. Eigarskapsmeldinga skal også omfatte kommunale føretak. Eigarskapsmeldinga skal innehalde prinsippa for eigarstyring, oversikt over selskap og føretak og formålet med selskapa og føretaka.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Utvalet meiner det kan oppstå utfordringar der medlemmer av styret i kommunale føretak også er medlemmer av kommunestyret, og meiner ein slik rollekombinasjon kan svekke ålmentas tillit til forvaltninga og foreslår

HJELMELAND KOMMUNE

nokre avgrensingar i valbarheita. Medlemmer av kommunestyret (eller fylkestinget) eller dagleg leiar kan ikkje vere medlemmer av styret. Ordinære reglar om kven som er valbare og kven som er utelukka frå val skal også gjelde.

Styret i eit kommunalt føretak er etter gjeldande rett ikkje å rekne som eit folkevald organ. Dette er foreslått vidareført. Ein kombinasjon av folkevalde og andre i styret, eller eit styre beståande av berre folkevalde, kan medføre tvil om styret då er å rekne som eit folkevald organ. KS-utvalet foreslår at det vert presisert at styret i eit kommunalt føretak ikkje er eit folkevald organ, uavhengig av samansettinga av styret.

Kommunale føretak er ein del av kommunen som rettssubjekt. Det kan då synes unødvendig å lovfeste at kommunestyremedlemmer og medlemmer i toppleiargruppa ikkje har høve til å bli valde til styret i kommunale føretak. Forslaget inneber at kommunen får mindre handlingsrom enn eigarar av eit aksjeselskap, der eigar har høve til å sitte i styret.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune går i mot at det vert lovfesta at medlemmer av kommunestyret og medlemmer av toppleiargruppa ikkje kan vere styremedlemmer i kommunale føretak.

Interkommunalt samarbeid

Lovutvalet foreslår at den nye kommunelova bør innehalde ei bestemmelse som fastslår at kommunar kan samarbeide med kvarandre for å løyse felles oppgåver. Utvalet foreslår også å ta inn i lova ei opplisting av dei vanlegaste samarbeidsformene, og at kommunane kan samarbeide også på andre måtar, men berre slik at ein kan nytte dei samarbeidsformer som ein har rettsleg høve til å nytte.

Utvalet foreslår vidare å ta bort regelen i § 27 i dagens kommunelov, som gir kommunane høve til å opprette eit styre til å løyse felles oppgåver. Det vert i staden foreslått ein regionrådmodell og kommunalt oppgåvefellesskap.

KS-utvalet er ikkje heilt ut samd med lovutvalet i at eit kommunalt oppgåvefellesskap skal erstatte dagens reglar om § 27-samarbeid. I lovforslaget vert det stilt krav om at alle deltakarane i eit oppgåvefellesskap skal vere representert i styret. Dagens ordning gir høve til at kommunane sjølve kan bestemme samansetting og storleik på styre. Dette gir ein stor fleksibilitet for kommunane. Det er i seg sjølv positivt at alle deltakarane skal vere representerte i eit styre, men det kan synes å vere for formalistisk. Det bør vere opp til kommunane sjølve å avgjere om alle deltakarane skal vere representerte.

Det er foreslått at eit kommunane skal ta stilling til om oppgåvefellesskapet skal vere eige rettssubjekt eller ikkje, samt å klargjere det økonomiske ansvaret. Dette vurderer ein å vere positivt.

KS-utvalet meiner også at det er positivt å lovfeste krav om eige rekneskap for både regionråd og kommunale oppgåvefellesskap, uavhengig av om det kommunale oppgåvefellesskapet er eie rettssubjekt eller ikkje.

KS-utvalet foreslår at omgrepet "interkommunalt samarbeid" bør erstattast med omgrepet "kommunesamarbeid".

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget, med dei innspel og forslag som KS-utvalet gir.

Eigenkontroll

Kontroll og tilsyn, kommunestyrets overordna tilsynsansvar

Lovutvalet vidarefører at det er kommunestyret som har det overordna ansvaret for all kommunale verksemd. Ansvaret omfattar både verksemda si lovlegheit og prioriteringane innanfor lova sine rammer.

Kommunestyret skal oppnemne eit kontrollutval til å føre løpane kontroll med kommunens verksemd, på kommunestyrets vegne.

I tillegg har øvste administrative leiar eit ansvar for å føre kontroll med kommunens verksemd (internkontroll). Utvalet meiner ein god internkontroll er av stor betydning og foreslår å styrke både den administrative og folkevalde delen av eigenkontrollen. Utvalet meiner det det er viktig at all eigenkontroll vert innretta slik at det er mogleg å lære mest mogleg av eigenkontrollen, for i neste omgang å lege til rette for betre folkevald styring og kontroll og for at feil som blir gjort, ikkje skal gjentakast.

Utvalet meiner vidare at offentlege organ skal vere underlagt ekstern kontroll, m.a. for å sikre rettane til svake partar. Utvalet meiner at måten tilsyn og kontroll fungerer, har stor betydning for det kommunale sjølvstyret, og har vurdert element i statsforvaltninga sitt tilsyn og kontroll med kommunane. Utvalet er oppteke av at statsforvaltningskontrollen skal vere innretta i respekt for at kommunane er sjølvstendige rettssubjekt, og kan ikkje instruerast utan at det gjeve særskilt heimel for det.

Utvalet meiner det er ein ubalanse i høvet mellom statsforvaltninga si styring og det kommunale sjølvstyret som bør rettast opp. Kommunane bør gjevast høve til å bringe lovlegheita av statsforvaltninga si overprøving inn for rettsleg prøving i uavhengig organ.

Kommunestyret har det overordna ansvaret for å syte for at kommunane er organisert og vert drivne slik at lover og forskrifter blir haldne, samt at målet for verksemda vert oppfylt.

Utvalet foreslår å vidareføre kommunestyrets øvste og generelle ansvar for kontrollen med kommunen sin verksemd. Kommunestyrets rett til å få seg førelagt ein kvar sak til orientering eller avgjersle vert vidareført. Det same gjeld kommunestyrets rett til å gjere om vedtak som er treft av andre folkevalde organ eller administrasjonen. Denne rette gjeld berre i same utstrekning som andre folkevald organ eller administrasjonen sjølve kunne ha gjort om vedtaket.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget.

Kontrollutval og kontrollutvalssekretariatet

Utvalet vidarefører kommunestyrets plikt til sjølv å velje eit kontrollutval, inkl. leiar og nestleiar, og at minst eit medlem også er medlem av kommunestyret. Ein foreslår å auke minstetalet på medlemmer i kontrollutvalet frå tre til fem. Det vert ikkje foreslått særskilte reglar for kven som skal kunne veljast som leiar av kontrollutvalet. Reglane om kven som ikkje kan vere i kontrollutvalet vert vidareført, samt at ein foreslår å utelukke personar med sentrale verv eller stillingar til å kunne veljast til kontrollutvalet.

HJELMELAND KOMMUNE

Krava om at kontrollutvalssekretariatet skal vere uavhengig vert vidareført. Mindretalet foreslår at revisjonen bør kunne utføre sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalet. Det vert innført kompetansekrav til sekretariatet.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget, men slik at mindretalets syn om at revisjonen skal kunne utføre sekretariatsfunksjonen blir tatt inn.

Revisjon

Utvalet foreslår endringar for å klargjere innhaldet i rekneskapsrevisjon og rekneskapsrevisors rolle. For revisor inneber forslaget eit utvida ansvar for å vurdere risiko og sjå etter vesentlege feil og manglar, både ved oppfølging av kommunestyrets budsjettvedtak og økonomiforvaltninga. For kontrollutvalet inneber lovforslaget ei tydeleggjering av ansvaret for å føre tilsyn med økonomiforvaltninga.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Internkontroll

I dag er krav til internkontroll kort regulert i kommunelova og med stendig meir omfattande bestemmelsar i særlovgivinga. Utvalet foreslår å lovfeste ein ny og meir omfattande bestemmelse om internkontroll til erstatning for internkontrollregulering i særlovgivinga.

Utvalet meiner krav til internkontroll høyrer heime i kommunelova, og ein samla bestemmelse i kommunelova, til erstatning for særlovgivinga, vil gjere reguleringa meir samordna, heilskapleg og enklare å halde seg til for kommunane. Ein foreslår å gå gjennom særlovgivinga med sikte på å oppheve internkontrollbestemmelsane, slik at kun kommunelova sin internkontrollbestemmelse skal gjelde.

Hovudbestemmelsen fastslår at øvste administrative leiar skal føre systematisk kontroll med administrasjonens verksemd for å sikre at lover, forskrifter og vedtak vert følgt.

Utvalet foreslår ein heimel for å føre statleg tilsyn med at kravet til internkontroll er oppfylt. Ein slik bestemmelse er ny i kommunelova, men inneber i hovudsak å vidareføre ordningar som allereie finns i særlovgivinga.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget.

Kommunen som tilsynsinstans

Kommunane er på einskilde område tilsynsinstans og fører tilsyn med kommunale tenester og vedtak. Dette er ordningar som er heimla i særlovgivinga, og som i praksis skal erstatte eller supplere det statlege tilsynet på desse konkrete områda.

Utvalet foreslår at der kommunen skal gjennomføre lovpålagde tilsyn med eigen verksemd eller eigedom, skal kommunen legge til rette for at lik handsaming vert sikra, og at kommunane sitt tilsyn blir så uavhengig som

**HJELMELAND
KOMMUNE**

mogleg.

Det er ulike syn i lovutvalet på om det bør innførast særreglar om likehandsaming i kommunelova. Fleirtalet meiner det, medan mindretalet meiner at det gjeld allmenne forbod mot usakleg forskjellsbehandling i forvaltningsretten. Rådmannen støttar mindretalet sitt syn.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar mindretalet syn o ikkje å ha ein særleg lovregel om kommunalt tilsyn i kommunelova, og viser til at krav til likehandsaming følgjer av annan lov.

Kommunens styring og kontroll med ekstern verksemd

Lovutvalet meiner at det eksisterande regelverket for selskapskontroll i kommunelova fungerer etter hensikta, men vil presisere at eigarskapskontroll er ei oppgåve for revisjonen (og ikkje kontrollutvalssekretariata).

Utvalet foreslår at kontrollutvalet skal lage ein samla plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunane og selskapa, og vidareføre kontrollutvalets plikt til å utarbeide ein eigen plan for eigarskapskontroll.

Rådmannen tilrår å støtte lovforslaget.

Statleg kontroll og tilsyn

Lovlegheitskontroll

Utvalet meiner det er viktig å kunne få prøvd om kommunale vedtak er lovlege. Utvalet foreslår at hovudstammen i regelverket for lovlegheitskontroll vert vidareført, men at det er behov for enkelte innholdsmessige endringar og tydeleggjeringar.

Utvalet foreslår at det går fram direkte av lova at det kun er endelege vedtak og den offentlegrettslege sida av eit vedtak som kan vere gjenstand for lovlegheitskontroll.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar lovforslaget.

Statleg kontroll med budsjett og låneopptak - ROBEK

Utvalets forslag til ROBEK-bestemmelsar er i hovudtrekk ei vidareføring a dagens ordning.

Utvalet meiner likevel at det er ein svakheit i dag at kommunar som opparbeider seg eit større meirforbruk, i einskilde tilfelle ikkje vil kome inn under ROBEK-ordninga før på eit seinare tidspunkt. Det vert difor foreslått at

HJELMELAND KOMMUNE

kommunar som ved framlegging av årsrekneskapen har eit akkumulert meirforbruk på tre prosent av driftsinntektene eller meir, skal omfattast av ROBEK-ordninga. Det blir vidare foreslått ein tiltaksplikt, dvs. å utarbeide og vedta konkrete tiltak for å få økonomisk kontroll og balanse.

Rådmannen tilrår at Hjelmeland kommune støttar forslaget.

Statlege tilsyn

Utvalet skulle i sitt mandat ikkje vurdere dei grunnleggande prinsipp og rammer for det statlege tilsynet. Utvalet vidarefører bestemmelsane om lovlegheitstilsyn. Det same gjeld bestemmelsen om innsyn og undersøkingar. Det inneber at Fylkesmannen kan krevje at kommunen gir dei opplysningar og melding om einskildsaker eller sider av kommunens verksemd som Fylkesmannen meiner er nødvendige for å gjennomføre tilsyn.

Fylkesmannen kan også foreta dei undersøkingar som Fylkesmannen meiner er nødvendige.

Utvalet foreslår å styrke samordninga av tilsyn som vert utført av ulike tilsynsmyndigheiter, slik at tilsynet blir betre og meir effektivt, og slik at belastninga på einskildkommunar ikkje blir unødvendig stort. Fylkesmannen og dei statlege tilsynsmyndigheitene vert pålagde konkrete samhandlingsplikter. Dette gjeld planlagde tilsyn, og ikkje "hendelsestilsyn".

Samordningsplikta gjeld statlege tilsyn generelt og ikkje berre praktiske sider og bruk av reaksjonar, som i dag. Samordningsplikten skal omfatte både planlegging, prioriteringar og gjennomføring av tilsyn. Det blir også foreslått at tilsynsmyndigheitene skal ta omsyn også til kommunanes eigen internkontrollverksemd og det samla statlege tilsynet som vedkjem den aktuelle kommune, når ein planlegg, prioriterer og gjennomfører tilsyn.

Rådmannen tilrår å støtte forslaget.